

Stručni rad

MALO DRUGAČIJE UČENJE I POUČAVANJE

Tatjana Diaci

Osnovna škola Dobrova

Sažetak

Uključivanje djeteta je preduvjet kvalitetnog pedagoškog procesa. Kod djeteta je potrebno razvijati znatiželju, istraživanje, kritičko mišljenje i suradnju. Okruženje za učenje ima značajan utjecaj na razvoj djece, stoga učitelj mora osigurati fizički i psihički sigurno i poticajno okruženje. U članku je opisan primjer učenja kroz centre za učenje koji predstavlja temelj rada metodologijom Korak po korak.

Ključne riječi: Centri za učenje, razvoj odgovornosti, samostalnost, diferencijacija

1. UVOD

Prije mnogo godina bila sam na seminaru Korak po korak koji je vođen od strane Pedagoškog instituta iz Ljubljane. Bilo mi je to izuzetno zanimljivo i oduvijek sam željela i sama isprobati sličnu metodu u svom radu, ali nekako nisam to realizirala. Vrijeme je prolazilo, a ideje su se polako zaboravljale. Ipak, toliko mi se duboko urezao u pamćenje da nije otišao u potpuni zaborav, stalno je "odzvanjalo" negdje u pozadini. Tijekom ove školske godine s kolegicom s kojom predajemo u prvom razredu odlučile smo isprobati što donosi takav način rada. Zapravo, već smo nešto malo pokušale na kraju prošle školske godine, ali ove godine smo osvježili znanje i krenuli s ozbiljnim radom. Oslonili smo se na Korak po korak (eng. Step-by-Step) metodologiju, ali smo je malo prilagodili na svoj način.

2. METODOLOGIJA KORAK PO KORAK

Sastavni dio Korak po korak metodologije je čvrsta vjera u načela demokracije. Ovakav način rada usmjerava djecu da su aktivna i odgovorna. Metodologija Korak po korak se temelji na pristupima koji su usmjereni na dijete i temelji se na dva osnovna principa:

- djeca svoja znanja formiraju na temelju svojih iskustava i u interakciji sa svijetom oko sebe,
- učitelji jačaju rast i razvoj djece ako se oslanjaju na njihove interese, potrebe i na snažna područja.

Pomno planirano okruženje potiče dijete na istraživanje, učenje i stvaranje. Okruženje djeteta u razredu je osmišljeno na način da omogućuje mogućnost izbora, ostvarivanje individualizacije, izgradnju zajednice te aktivno i učinkovito učenje svih pojedinaca u skupini.

3. PRIMJER POUKE U TIJEKU

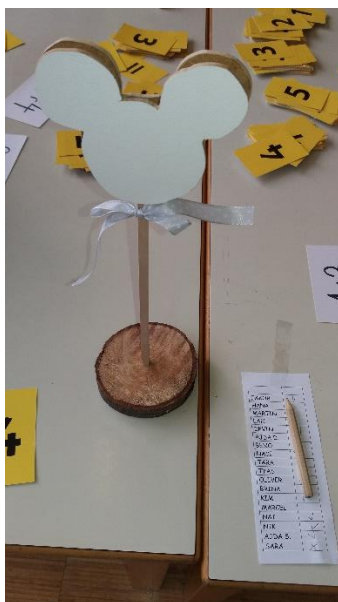
Učenje se odvija u tzv. centrima za učenje (work by station). Prije nego što počnemo raditi, zajedno idemo od stanice do stanice. Sa učiteljicom objašnjavamo zadatke na svakoj stanici.

U svakom centru organizira se po jedan zadatak, vježba, pokus... Određujemo maksimalan broj djece u svakom centru (ne previše, odlučili smo se za četiri, iznimno više). Postoji toliko mnogo centara da se djeca lako mogu raširiti. Neki zadaci su obavezni, neki nisu. Tu su i neki zadaci (centri) koji su "opuštajući", uvijek se dodaju sportski / dinamični zadaci. Na početku školske godine bilo je mnogo vježbi za razvoj fine motorike (zakopčavanje gumba, uzimanje vezica pincetom, stvaranje određenih oblika od plastelina, vezanje vezica, labirinti s pomicanjem gumba, stavljanje graha ili gumba na šablone.. (slika 1).

Slika 1: Razvijanje fine motorike. Učenik uči drugog učenika kako vezati vezice.

Dijete bira redoslijed kojim će izvršavati obvezne zadatke. Naravno, mora paziti na maksimalan broj djece za svaki zadatak. Kod obveznih zadataka postoji znak - miš i lista na kojoj je dijete označeno kada izvrši zadatak, tako da i učitelj ima pregled koja su djeca već riješila određeni zadatak, a koja nisu (slika 2). Po potrebi može usmjeravati i pomagati djeci kojima je potrebna pomoć u organizaciji.

Slika 2: Miš i lista označavaju obavezni zadatak.

Djeca jako vole rješavati zadatke na tabletima. Često imamo zadatak u kojem koristimo informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (ICT) (Slika 3).

Slika 3: Korištenje tableta u nastavi.

Na taj način učenici se istovremeno i digitalno opismenjuju. Zadaci koje realiziramo na ovaj način su npr.: slušanje skladbi - glazbena umjetnost, prezentiranje određenog sadržaja kroz pripremljenu snimku - upoznavanje okoline, interaktivni zadaci (Classkick) - u raznim predmetima, slušanje bajke – učenje slovenskog jezika ...).

U navedenoj metodi rada, djeca imaju puno praktičnog rada – s didaktičkim materijalom (slika 4).

Slika 4: Rad s didaktičkim materijalom.

Ovakav način rada posebno je uspješan u raznim pokusima. Na taj način apsolutno svako dijete može izvesti pokus, dakle aktivno je u radu, a ne samo promatrač.

Kada je rad gotov i sva su djeca obavila obavezne zadatke, pravimo kratki sažetak, evaluaciju. Razgovarajmo o zadacima, posebno o tome što su saznali, jesmo li imali pokuse, što su novoga naučili. Pričaju gdje je bilo problema, što im se najviše svidjelo... Prednosti koje vidimo u školi, pored već navedenih u uvodu, su:

- navikavanje učenika na samostalnu organizaciju rada,
 - nastavnik može prenijeti nastavni materijal u malim grupama,
 - nastavnik može više pažnje posvetiti učenicima kojima je potrebna pomoć,
 - razrede je lakše diferencirati, bolji učenici imaju veće šanse razviti svoje potencijale.
- Kod ovakvog oblika rada praktički nema problema s učenicima, koji inače stvaraju probleme, jer su stalno zauzeti, ili su drugi zauzeti pa nemaju „potrebnu publiku“ koja bi promatrala nedolično ponašanje i na taj način zadovoljila potrebu za pažnjom. Međutim, puno je lakše s ovakvim načinom rada ako su u razredu dva učitelja. Tijekom rada potrebno je provjeravati točnost odrađenih zadataka, pomagati učenicima kojima je pomoć potrebna, pomoći po potrebi kod problema s tehničkim uređajima (tablet, računalo), usmjeravati i motivirati djecu, koje zadatke još moraju izvršiti, po potrebi ponovno objasniti što je potrebno u kojim zadacima raditi...

4. ZAKLJUČAK

Učionica usmjerena na učenika pruža učeniku mnogo izbora. Nastavu treba logično organizirati, a gradivo izlagati postupno i metodično. Učitelj usmjerava učenike u učinkovito upravljanje njihovim ponašanjem. Organizacija vremena trebala bi omogućiti učenicima da više razgovaraju jedni s drugima, istražuju i kreću se po razredu. Sadržaji se moraju međusobno ispreplitati (tihe aktivnosti, slušanje, govorne aktivnosti, pokret). Ako sve to uzmemo u obzir, stvaramo okruženje za učenje u kojem će se učenici osjećati sigurno i moći u najvećoj mogućoj mjeri razviti svoje potencijale.

5. LITERATURA

- [1] Walsh, K. B. Na učence osredotočena metodologija dela v prvem razredu osnovne šole, Ljubljana, Pedagoški inštitut, Razvojno-raziskovalni center pedagoških iniciativ Korak za korakom; 2002
- [2] Pedagoški inštitut, Kompetentni pedagogi 21. stoletja, Center za kakovost v VIZ Korak za korakom, Ljubljana, 2011 (zgibanka)